

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Соціологія повсякденності зі змістовним модулем: Соціологія сім'ї
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій. Кафедра психології, політології та соціокультурних технологій
Розробник(и)	Іванова Тетяна Володимирівна
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 4-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 48 год. становить контактна робота з викладачем (24 год. лекцій, 24 год. практичних занять), 102 год. становить самостійна робота. Для заочної форми навчання 16 год. становить контактна робота з викладачем (8 год. лекцій, 8 год. практичних занять), 134 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми "Соціальна робота"
Передумови для вивчення дисципліни	Опанування ОК "Соціологія зі змістовим модулем: Соціологія девіантної поведінки"
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

сформувані у студентів наукове та системне уявлення про соціологію повсякденності, дати теоретико-методологічні та прикладні знання у розуміння, інтерпретації та вивченні соціальних явищ повсякденності, сформувані вміння та навички соціологічного забезпечення прийняття рішень у сфері управління різними сторонами повсякденного життя

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Теоретичні підходи до інтерпретації повсякденності

Поняття та Завдання соціології повсякденності. Повсякденність і неповсякденність соціального життя як дві форми соціального досвіду. Класифікації концепцій повсякденності у соціології. Феноменологічна та інтеракціоністська інтерпретації повсякденності. Причини, що спричинили появу досліджень соціальних явищ повсякденності. Теоретичні передумови розвитку соціології повсякденності: формальна соціологія Р. Зіммеля; Чиказька школа; феноменологічні концепції повсякденності; теорія взаємозалежності Н. Еліаса; теорія соціального конструювання дійсності; теорії мовних актів. Становлення соціології повсякденності. "Третя соціологія".

Тема 2 Простір та час у соціології повсякденності

Дж. Г. Мід про «маніпулятивну зону». М. Фуко: організація простору. І. Гофман: регіони та регіонована поведінка. Б. Латур: сенс «локалу», речі, що організують місце. «Поширений» час та «часовий» простір (Н. Тріфт, Т. Хегерstrand). Соціальна подія як просторово-часовий елемент повсякденності. Соціальний час та соціальний простір, як основні структури життєвого світу. Динаміка зміни часу та Простору історії Проблема історичного часу. Категорія часу у дослідженні повсякденності, його сприйняття людьми у різні історичні епохи. Трудовий час, динаміка його змін Вільний час. Дозвілля.

Тема 3 Повсякденність: соціальні інститути та комунікації

Індивід – сім'я – суспільство. Гендерні аспекти вивчення повсякденності, відмінність уявлень про чоловічому та жіночому засадах. Дитинство, коло занять, коло спілкування, уявлення про виховання, кар'єра, типи спілкування, типи соціального статусу. Сім'я та діти як об'єкти дослідження, відносини усередині сім'ї. Особливості спілкування з дітьми та спогадів про дитинство. Цінності, уявлення про добро і зло, емоції та переживання. Мова та спілкування у повсякденному світі. Правила та норми, класифікація правил повсякденності. Їх функції та значення у суспільстві та культурі. Влада та суспільство. Повсякденність еліти та повсякденне життя мас. Місто та село у вивченні соціології повсякденності. Специфіка сучасного міста.

Тема 4 Повсякденність сучасності

Повсякденність у ХХ-ХХІ ст. Ритуали. Мультикультуралізм. Світ як супермаркет, Молодіжні субкультури Технічні винаходи та зміни у повсякденному житті. Вибір та фрагментація життєвого світу. Наука та техніка у повсякденності. Дитинство та юнацтво як відкриття сучасності. Боротьба за ідентичність. Прискорення часу та "емпложія" простору. Вплив сучасних СМЯ на життя товариства. Розвиток масової культури – її роль та функції. Значення комфорту та життєвого середовища. Реклама, спорт, кіно, мода. Нові технологічні (інтернет). Повсякденність та процес глобалізації в сучасний світ. Глобалізація як соціальний процес. Повсякденність як джерело однаковості сучасності. "Системи фреймів" (frameworks) та "системи мереж" (networks). Між локальним та глобальним: феномен "недалекого світу". Епоха гібридів. Соціальні зміни та майбутнє повсякденності

Тема 5 Структури повсякденності.

Людина в соціумі. Життя людини від народження до смерті та з ранку до вечора. Чоловічий та жіночий сценарій життя. Поняття гендера. Різниця уявлень про чоловіче і жіноче засадах у культурі. Життя як повсякденність: народження, дитинство, підлітковий вік, юність, дорослий період, старіння. Кар'єра. Життєві цінності

Тема 6 Повсякденні розмовні практики

редметна галузь соціологічного дослідження повсякденності. Повсякденна взаємодія. Теорія «розумного натовпу» Р. Рейнгольда. Знакова об'єктивація, стратегії розвитку теми розмови, структурування соціокультурних практик, послідовність мовних актів; структура участі повсякденних інтеракцій. Гендерні відмінності в повсякденній взаємодії. Просторово-часові характеристики повсякденної розмови. Публічне та приватне у повсякденних інтеракціях. Значення зовнішніх та внутрішньопублічних кордонів. Дім як основне місце, що пов'язує повсякденність зі сферою соціокультурних символів. Свій і чужий простір. Простір звичайних предметів як основа підтримання порядку повсякденності та як фактор створення життєвого світу людей через встановлення зв'язку між минулим та справжнім.

Тема 7 Емоції у повсякденних практиках

Емоції як соціокультурний феномен та засіб комунікації. Інтерпретація значення емоцій у ранніх соціологічних теоріях. Значення та механізми прояву емоцій в індивідуальній поведінці. Емоції як джерело вражень про неявні факти повсякденної інтеракції. Емоційні кадри у концепції Т.Гофмана. Теорія «емоційного управління» А. Р. Хохшільд. Емоційна робота. Колективні емоції. Концепція «соціально-емоційного світу» Т. Шеффа. Теорія катарсису та «дистанціювання по відношенню до емоцій». Три елементи, необхідні успішного управління емоціями в ритуалі. Теорія «емоційної енергії» Р. Коллінза. Теорія «людини емоціонального» Х.Флам. Класифікація (Дж. М. Барбалет) підходів до розуміння зв'язку емоцій та раціональності в соціології.

Тема 8 Повсякденні практики подорожі

Подорож як взаємодія «моєї» повсякденності та екзотичної повсякденності. Проблема відносин повсякденності та неповсякденності у подорожі. Туризм та подорож. Соціальні умови туризму, напрями подорожі, поведінка та мотивації людей у залежно від віку, національності, соціального стану, освіти, місця проживання, культурних установок. Подорож як соціальна практика у сучасних соціологічних концепціях. Основні напрями вивчення подорожі у взаєминах повсякденного та неповсякденного. Типи туристів (теорія Е. Соен). Мандрівник і турист, масовий організований туризм та самостійна подорож. Подорож як форма міжкультурної взаємодії. Практики гуляння, розглядання та фотографування в подорожі. Подорож як пошук ідентичності. Засоби візуалізації та візуальне споживання у подорожі. Туризм у макдональдизованому суспільстві. Туризм як форма сьогодення. Нові форми та види туризму.

Тема 9 Дослідження візуальних текстів повсякденності

Тенденції зміни повсякденності найкраще простежуються у аналіз візуальних практик. Візуальність – це зміст та зміст повсякденного світу. Поняття «візуальний текст», «візуальна мова», «візуальна культура» у термінах повідомлення, мови, мовного акту, комунікативні події. Візуалізація сучасного суспільства. Методи дослідження візуального в соціології: характеристика, можливості кількісних та якісних методів у вивченні візуального, історія розвитку visual studies. Міждисциплінарний характер visual studies. Фото як візуальний текст. Герменевтичний, дискурсивний, структурний та семіотичний аналіз візуального. Предмет герменевтичного дослідження візуальності Основні поняття та завдання герменевтичного аналізу Суб'єктність автора візуального повідомлення. Завдання дискурсивного аналізу фотографії. Соціальність аудиторії в повсякденній комунікації. Загальна характеристика структурного та семіотичний аналіз тексту. Завдання структурного аналізу. Структури суспільства у аналізі візуального тексту. Завдання семіотичного аналізу. Знак структури візуального тексту.

Тема 10 Сім'я, як соціальний інститут.

Специфіка вивчення сім'ї на макрорівні. Ознаки сім'ї як соціального інституту. Типології шлюбу: екзогамний та ендогамний, моногамний та полігамний (поліандрія, полігінія, груповий шлюб), гомогенний та гетерогенний, патрилокальний, матрилокальний, унілокальний та неолокальний. Типологія сімейних структур: нуклеарна та розширена; повна та неповна; бездітна, одnodітна, малодітна та багатодітна, молода та літня. Сім'я групи ризику. Неблагополучні сім'ї. Нетипові сім'ї. Життєвий цикл сім'ї: поняття, стадії та типології. Специфіка соціальних та особистісних проблем. Ненормативна криза. Поняття «функції сім'ї». Типи функцій сім'ї: суспільні та індивідуальні, специфічні та неспецифічні. Життєвий цикл сім'ї: поняття, стадії та типології. Специфіка соціальних та особистісних проблем. Ненормативна криза. Поняття «дезорганізація», «крах», «криза сім'ї». Типові норми традиційної та сучасної сім'ї. Відмінні риси традиційних та сучасних моделей сім'ї.

Тема 11 Сім'я як мала соціальна група.

Специфіка вивчення сім'ї на мікрорівні. Ознаки сім'ї як малої соціальної групи. Об'єкт та предмет мікросоціології сім'ї. Методи дослідження сім'ї як малої соціальної групи. Концепція структури сім'ї. Структура влади (патріархальні, матріархальні, егалітарні та партнерські сім'ї). Рольова структура. Структура кривності. Структура комунікацій у ній. Сучасні та постсучасні типи сім'ї. Альтернативні сімейні стилі. Тенденції у сфері шлюбу та сім'ї: професійна діяльність, гендерні ролі, легітимність, рівноправність, самореалізація, самостійність, емоційність. "Постсімейна сім'я". Трансформація структури сім'ї. Ієрархія влади та авторитету у сім'ї. Насилля в сім'ї. Конфлікти у ній: ознаки, структура, причини, дозвіл. Специфіка конфліктів у сучасній сім'ї.

Тема 12 Сексуальність у повсякденних практиках

Поняття «сексуальність» у соціології. Соціокультурні Показники сексуальності. Три аспекти сексуальності: фізіологічний (тіло), нормативний (соціальні розпорядження, правила, установки до дії) та ідентифікаційний (самоідентичність). Соціологічні дослідження сексуальної поведінки на початку ХХ ст. Ведучі напрями досліджень різних аспектів сексуальності. Конструктивістський та есенціалістський підходи. «Історія сексуальності» М. Фуко про процеси розвитку сексуальності західного товариства. Зв'язок між сексуальністю та феноменом влади. Поняття в теорії Е.Гідденса: «чисті відносини», «пластична сексуальність» та "Любовне злиття". Тенденція розвитку сексуальності.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.
РН2	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.
РН3	Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.
РН4	Використовувати алгоритм роботи з випадком у ході соціальної роботи із людиною, сім'єю, групою, громадою та при роботі в міждисциплінарній команді.

PH5	Формування вміння приймати рішення на основі аналізу феноменів повсякденності
-----	---

7. Роль освітнього компонента у формуванні соціальних навичок

Загальні компетентності та соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

СН1	ЗК3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
СН2	ФК20 Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.
СН3	ФК 22 Здатність надавати допомогу сім'ям у пошуку власних ресурсів, спираючись на розуміння стійкості людини в громаді.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Теоретичні підходи до інтерпретації повсякденності	
Лк1 "Теоретичні підходи до інтерпретації повсякденності" (денна)	Теоретичні підходи до інтерпретації повсякденності. Поняття та Завдання соціології повсякденності. Повсякденність і неповсякденність соціального життя як дві форми соціального досвіду. Класифікації концепцій повсякденності у соціології. Феноменологічна та інтеракціоністська інтерпретації повсякденності. Причини, що спричинили появу досліджень соціальних явищ повсякденності.
Лк1 "Теоретичні підходи до інтерпретації повсякденності" (заочна)	Поняття та Завдання соціології повсякденності. Повсякденність і неповсякденність соціального життя як дві форми соціального досвіду. Класифікації концепцій повсякденності у соціології. Феноменологічна та інтеракціоністська інтерпретації повсякденності. Причини, що спричинили появу досліджень соціальних явищ повсякденності. Теоретичні передумови розвитку соціології повсякденності: формальна соціологія Р. Зіммеля; Чиказька школа; феноменологічні концепції повсякденності; теорія взаємозалежності Н. Еліаса; теорія соціального конструювання дійсності; теорії мовних актів. Становлення соціології повсякденності. "Третя соціологія".
Пр1 "Теоретичні передумови розвитку соціології повсякденності" (денна)	Формальна соціологія Р. Зіммеля; Чиказька школа; феноменологічні концепції повсякденності; теорія взаємозалежності Н. Еліаса; теорія соціального конструювання дійсності; теорії мовних актів. Становлення соціології повсякденності. "Третя соціологія".
Пр1 "Теоретичні передумови розвитку соціології повсякденності" (заочна)	Формальна соціологія Р. Зіммеля; Чиказька школа; феноменологічні концепції повсякденності; теорія взаємозалежності Н. Еліаса; теорія соціального конструювання дійсності; теорії мовних актів. Становлення соціології повсякденності. "Третя соціологія".
Тема 2. Простір та час у соціології повсякденності	

Лк2 "Простір та час у соціології повсякденності" (денна)

Дж. Г. Мід про «маніпулятивну зону». М. Фуко: організація простору. І. Гофман: регіони та регіонована поведінка. Б. Латур: сенс «локалу», речі, що організують місце. «Поширений» час та «часовий» простір (Н. Тріфт, Т. Хегерstrand). Соціальна подія як просторово-часовий елемент повсякденності.

Пр2 "Соціальний час та соціальний простір: прикладні виміри" (денна)

Динаміка зміни часу та Простору історії Проблема історичного часу. Категорія часу у дослідженні повсякденності, його сприйняття людьми у різні історичні епохи. Трудовий час, динаміка його змін Вільний час. Дозвілля.

Тема 3. Повсякденність: соціальні інститути та комунікації

Лк2 "Повсякденність: соціальні інститути та комунікації" (заочна)

Індивід – сім'я – суспільство. Гендерні аспекти вивчення повсякденності, відмінність уявлень про чоловічому та жіночому засадах. Дитинство, коло занять, коло спілкування, уявлення про виховання, кар'єра, типи спілкування, типи соціального статусу. Сім'я та діти як об'єкти дослідження, відносини усередині сім'ї. Особливості спілкування з дітьми та спогадів про дитинство. Цінності, уявлення про добро і зло, емоції та переживання.

Лк3 "Повсякденність: соціальні інститути та комунікації" (денна)

Індивід – сім'я – суспільство. Гендерні аспекти вивчення повсякденності, відмінність уявлень про чоловічому та жіночому засадах. Дитинство, коло занять, коло спілкування, уявлення про виховання, кар'єра, типи спілкування, типи соціального статусу. Сім'я та діти як об'єкти дослідження, відносини усередині сім'ї. Особливості спілкування з дітьми та спогадів про дитинство. Цінності, уявлення про добро і зло, емоції та переживання.

Пр2 "Мова та спілкування в повсякденному світі" (заочна)

Правила та норми, класифікація правил повсякденності. Їх функції та значення у суспільстві та культурі. Влада та суспільство. Повсякденність еліти та повсякденне життя мас. Місто та село у вивченні соціології повсякденності. Специфіка сучасного міста.

Пр3 "Мова та спілкування у повсякденному світі" (денна)

Правила та норми, класифікація правил повсякденності. Їх функції та значення у суспільстві та культурі. Влада та суспільство. Повсякденність еліти та повсякденне життя мас. Місто та село у вивченні соціології повсякденності. Специфіка сучасного міста.

Тема 4. Повсякденність сучасності

Лк4 "Повсякденність сучасності" (денна)

Повсякденність у ХХ-ХХІ ст. Ритуали. Мультикультуралізм. Світ як супермаркет, Молодіжні субкультури Технічні винаходи та зміни у повсякденному житті. Вибір та фрагментація життєвого світу. Наука та техніка у повсякденності. Дитинство та юнацтво як відкриття сучасності. Боротьба за ідентичність. Прискорення часу та "емпложія" простору. Вплив сучасних СМЯ на життя товариства. Розвиток масової культури – її роль та функції. Значення комфорту та життєвого середовища. Реклама, спорт, кіно, мода. Нові технологічні (інтернет)

<p>Пр4 "Повсякденність та процес глобалізації в сучасному світі" (денна)</p> <p>Глобалізація як соціальний процес. Повсякденність як джерело однаковості сучасності. "Системи фреймів" (frameworks) та "системи мереж" (networks). Між локальним та глобальним: феномен "недалекого світу". Епоха гібридів. Соціальні зміни та майбутнє повсякденності</p>
<p>Тема 5. Структури повсякденності.</p>
<p>Лк5 "Структури повсякденності" (денна)</p> <p>Людина в соціумі. Життя людини від народження до смерті та з ранку до вечора. Чоловічий та жіночий сценарій життя. Поняття гендера. Різниця уявлень про чоловіче і жіноче засадах у культурі. Життя як повсякденність: народження, дитинство, підлітковий вік, юність, дорослий період, старіння. Кар'єра. Життєві цінності</p>
<p>Пр5 "Поведінка та вчинок" (денна)</p> <p>Проблема реконструкції поведінки. Тілесність. Дослідження тілесності М. Фуко. тілесності. Ставлення до тіла у досліджуваній культурі. Регламентація тіла (танці, муштра в армії, заняття спортом). Ставлення до здоров'я, хвороби. Вчинок. Герменевтика вчинку. Мотиви вчинку. Джерела формування мотивації.</p>
<p>Тема 6. Повсякденні розмовні практики</p>
<p>Лк6 "Повсякденні розмовні практики" (денна)</p> <p>Предметна галузь соціологічного дослідження повсякденності. Повсякденна взаємодія. Теорія «розумного натовпу» Р. Рейнгольда. Знакова об'єктивація, стратегії розвитку теми розмови, структурування соціокультурних практик, послідовність мовних актів; структура участі повсякденних інтеракцій. Гендерні відмінності в повсякденній взаємодії. Просторово-часові характеристики повсякденної розмови. Публічне та приватне у повсякденних інтеракціях. Значення зовнішніх та внутрішньопублічних кордонів.</p>
<p>Пр6 "Розмовні практики у просторі "свій-чужий"" (денна)</p> <p>Дім як основне місце, що пов'язує повсякденність зі сферою соціокультурних символів. Свій і чужий простір. Простір звичайних предметів як основа підтримання порядку повсякденності та як фактор створення життєвого світу людей через встановлення зв'язку між минулим та справжнім.</p>
<p>Тема 7. Емоції у повсякденних практиках</p>
<p>Лк7 "Емоції у повсякденних практиках" (денна)</p> <p>Емоції як соціокультурний феномен та засіб комунікацій. Інтерпретація значення емоцій у ранніх соціологічних теоріях. Значення та механізми прояву емоцій в індивідуальній поведінці. Емоції як джерело вражень про неявні факти повсякденної інтеракції. Емоційні кадри у концепції Т.Гофмана. Теорія «емоційного управління» А. Р. Хохшільд. Емоційна робота. Колективні емоції.</p>

Пр7 "Теорії емоцій у соціології повсякденності" (денна)

Концепція «соціально-емоційного світу» Т. Шеффа. Теорія катарсису та «дистанціювання по відношенню до емоцій». Три елементи, необхідні успішного управління емоціями в ритуалі. Теорія «емоційної енергії» Р. Коллінза. Теорія «людини емоціонального» Х.Флам. Класифікація (Дж. М. Барбалет) підходів до розуміння зв'язку емоцій та раціональності в соціології.

Тема 8. Повсякденні практики подорожі

Лк8 "Повсякденні практики подорожі" (денна)

Подорож як взаємодія «моєї» повсякденності та екзотичної повсякденності. Проблема відносин повсякденності та неповсякденності у подорожі. Туризм та подорож. Соціальні умови туризму, напрями подорожі, поведінка та мотивації людей у залежно від віку, національності, соціального стану, освіти, місця проживання, культурних установок. Подорож як соціальна практика у сучасних соціологічних концепціях. Основні напрями вивчення подорожі у взаєминах повсякденного та неповсякденного.

Пр8 "Туризм як повсякденна практика" (денна)

Типи туристів (теорія Е. Cohen). Мандрівник і турист, масовий організований туризм та самостійна подорож. Подорож як форма міжкультурної взаємодії. Практики гуляння, розглядання та фотографування в подорожі. Подорож як пошук ідентичності. Засоби візуалізації та візуальне споживання у подорожі. Туризм у макдональдизованому суспільстві. Туризм як форма сьогодення. Нові форми та види туризму.

Тема 9. Дослідження візуальних текстів повсякденності

Лк9 "Дослідження візуальних текстів повсякденності" (денна)

Тенденції зміни повсякденності найкраще простежуються у аналіз візуальних практик. Візуальність – це зміст та зміст повсякденного світу. Поняття «візуальний текст», «візуальна мова», «візуальна культура» у термінах повідомлення, мови, мовного акту, комунікативні події. Візуалізація сучасного суспільства. Методи дослідження візуального в соціології: характеристика, можливості кількісних та якісних методів у вивченні візуального, історія розвитку visual studies. Міждисциплінарний характер visual studies. Фото як візуальний текст. Герменевтичний, дискурсивний, структурний та семіотичний аналіз візуального. Предмет герменевтичного дослідження візуальності Основні поняття та завдання герменевтичного аналізу

Пр9 "Суб'єкт та об'єкт візуального повідомлення" (денна)

Суб'єктність автора візуального повідомлення. Завдання дискурсивного аналізу фотографії. Соціальність аудиторії в повсякденній комунікації. Загальна характеристика структурного та семіотичний аналіз тексту. Завдання структурного аналізу. Структури суспільства у аналізі візуального тексту. Завдання семіотичного аналізу. Знак структури візуального тексту.

Тема 10. Сім'я, як соціальний інститут.

Лк3 ""Сім'я, як соціальний інститут."" (заочна)

Специфіка вивчення сім'ї на макрорівні. Ознаки сім'ї як соціального інституту. Типології шлюбу: екзогамний та ендогамний, моногамний та полігамний (поліандрія, полігінія, груповий шлюб), гомогенний та гетерогенний, патрилокальний, матрилокальний, унілокальний та неолокальний. Типологія сімейних структур: нуклеарна та розширена; повна та неповна; бездітна, одnodітна, малодітна та багатодітна, молода та літня. Сім'я групи ризику. Неблагополучні сім'ї. Нетипові сім'ї. специфічні та неспецифічні. Життєвий цикл сім'ї: поняття, стадії та типології. Специфіка соціальних та особистісних проблем. Ненормативна криза. Поняття «дезорганізація», «крах», «криза сім'ї». Типові норми традиційної та сучасної сім'ї. Відмінні риси традиційних та сучасних моделей сім'ї.

Лк10 "Сім'я, як соціальний інститут." (денна)

Специфіка вивчення сім'ї на макрорівні. Ознаки сім'ї як соціального інституту. Типології шлюбу: екзогамний та ендогамний, моногамний та полігамний (поліандрія, полігінія, груповий шлюб), гомогенний та гетерогенний, патрилокальний, матрилокальний, унілокальний та неолокальний. Типологія сімейних структур: нуклеарна та розширена; повна та неповна; бездітна, одnodітна, малодітна та багатодітна, молода та літня. Сім'я групи ризику. Неблагополучні сім'ї. Нетипові сім'ї. специфічні та неспецифічні. Життєвий цикл сім'ї: поняття, стадії та типології. Специфіка соціальних та особистісних проблем. Ненормативна криза. Поняття «дезорганізація», «крах», «криза сім'ї». Типові норми традиційної та сучасної сім'ї. Відмінні риси традиційних та сучасних моделей сім'ї.

Пр3 "Функції та життєвий цикл сім'ї" (заочна)

Поняття «функції сім'ї». Типи функцій сім'ї: суспільні та індивідуальні, специфічні та неспецифічні. Життєвий цикл сім'ї: поняття, стадії та типології. Специфіка соціальних та особистісних проблем. Ненормативна криза. Поняття «дезорганізація», «крах», «криза сім'ї». Типові норми традиційної та сучасної сім'ї. Відмінні риси традиційних та сучасних моделей сім'ї.

Пр10 "Функції та життєвий цикл сім'ї" (денна)

Поняття «функції сім'ї». Типи функцій сім'ї: суспільні та індивідуальні, специфічні та неспецифічні. Життєвий цикл сім'ї: поняття, стадії та типології. Специфіка соціальних та особистісних проблем. Ненормативна криза. Поняття «дезорганізація», «крах», «криза сім'ї». Типові норми традиційної та сучасної сім'ї. Відмінні риси традиційних та сучасних моделей сім'ї.

Тема 11. Сім'я як мала соціальна група.

Лк4 "Сім'я як мала соціальна група" (заочна)

Специфіка вивчення сім'ї на мікрорівні. Ознаки сім'ї як малої соціальної групи. Об'єкт та предмет мікросоціології сім'ї. Методи дослідження сім'ї як малої соціальної групи. Концепція структури сім'ї. Структура влади (патріархальні, матриархальні, егалітарні та партнерські сім'ї). Рольова структура. Структура кривності. Структура комунікацій у ній.

<p>Лк11 "Сім'я як мала соціальна група" (денна)</p> <p>Специфіка вивчення сім'ї на мікрорівні. Ознаки сім'ї як малої соціальної групи. Об'єкт та предмет мікросоціології сім'ї. Методи дослідження сім'ї як малої соціальної групи. Концепція структури сім'ї. Структура влади (патріархальні, матріархальні, егалітарні та партнерські сім'ї). Рольова структура. Структура кривності. Структура комунікацій у ній.</p>
<p>Пр4 "Сім'я як динамічна структура" (заочна)</p> <p>Сучасні та постсучасні типи сім'ї. Альтернативні сімейні стилі. Тенденції у сфері шлюбу та сім'ї: професійна діяльність, гендерні ролі, легітимність, рівноправність, самореалізація, самостійність, емоційність. "Постсімейна сім'я". Трансформація структури сім'ї. Ієрархія влади та авторитету у сім'ї. Насилля в сім'ї. Конфлікти у ній: ознаки, структура, причини, дозвіл. Специфіка конфліктів у сучасній сім'ї.</p>
<p>Пр11 "Сім'я як динамічна структура" (денна)</p> <p>Сучасні та постсучасні типи сім'ї. Альтернативні сімейні стилі. Тенденції у сфері шлюбу та сім'ї: професійна діяльність, гендерні ролі, легітимність, рівноправність, самореалізація, самостійність, емоційність. "Постсімейна сім'я". Трансформація структури сім'ї. Ієрархія влади та авторитету у сім'ї. Насилля в сім'ї. Конфлікти у ній: ознаки, структура, причини, дозвіл. Специфіка конфліктів у сучасній сім'ї.</p>
<p>Тема 12. Сексуальність у повсякденних практиках</p>
<p>Лк12 "Сексуальність у повсякденних практиках" (денна)</p> <p>Поняття «сексуальність» у соціології. Соціокультурні показники сексуальності. Три аспекти сексуальності: фізіологічний (тіло), нормативний (соціальні розпорядження, правила, установки до дії) та ідентифікаційний (самоідентичність). Соціологічні дослідження сексуальної поведінки на початку ХХ ст. Основні напрями досліджень різних аспектів сексуальності.</p>
<p>Пр12 "Підходи до розуміння сексуальності" (денна)</p> <p>Конструктивістський та есенціалістський підходи. «Історія сексуальності» М. Фуко про процеси розвитку сексуальності західного товариства. Зв'язок між сексуальністю та феноменом влади. Поняття в теорії Е.Гідденса: «чисті відносини», «пластична сексуальність» та "Любовне злиття". Тенденція розвитку сексуальності.</p>

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Лекційне навчання
МН2	Практикоорієнтоване навчання
МН3	Навчальна дискусія / дебати
МН4	Самостійне навчання

Лекції та практичні заняття надають студентам матеріали з теоретичних основ соціології повсякденності та сім'ї як соціальної групи (МН 1). Різні види навчальної діяльності ґрунтуються на використанні знань у вигляді окремих змістових модулів, що інтегруються,

для аналізу конкретних проявів психічної діяльності людини і орієнтуються на аналіз конкретних ситуацій (МН 2). Вони доповнюються завданнями для самостійної роботи, виконання яких надає студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практиці під час проведення навчальних дискусій та дебатів (МН 3). Використання творчих методів у ході підготовки до практичних занять та під час самостійної роботи сприятиме активізації пізнавальної діяльності здобувачів (МН 4).

ЗК3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК10 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК11 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка до поточного та підсумкового контролю
НД2	Підготовка до практичних занять
НД3	Підготовка та презентація доповіді
НД4	Участь в обговоренні-дискусії (групові та парні)
НД5	Обговорення кейсів

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Захист презентацій та рефератів	Презентації та реферати готуються у межах поточних тем, а також як одна з форм асинхронного навчання	на протязі семестру	усний

МФО2 Перевірка та оцінювання письмових завдань	Письмові завдання готуються у межах поточних тем, а також як одна з форм асинхронного навчання	на протязі семестру	усний
МФО3 Розв'язування ситуаційних завдань	Входять як структурний елемент до практичних занять	на протязі семестру	усний
МФО4 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	використовується як форма зворотного зв'язку з метою підвищення рівня розуміння теми	на протязі семестру	усний

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)	Розглядається як елемент практико-орієнтованого навчання, а також як форма асинхронного навчання	16 тиждень	усні коментарі
МСО2 Підготовка есе	розглядається як елемент індивідуального навчання, а також як форма асинхронного навчання	16 тиждень	усні настанови
МСО3 Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)	розглядається як форма навчання у вигляді виконання поточних контрольних робіт, а також як форма асинхронного навчання	16	усні настанови
МСО4 Складання комплексного письмового модульного контролю	Спосіб підсумкового контролю, такж може проводитись у асинхронному форматі	16	усні настанови
МСО5 Реферат (підготовка, презентація, захист)	Може проводитись у асинхронному режимі	16	усні настанови

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Семестр викладання		100 балів		
МСО1. Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)		20		
	2x10	20	10	Так
МСО2. Підготовка есе		20		
	4x5	20	15	Так
МСО3. Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)		20		
	2x10	20	10	Так
МСО4. Складання комплексного письмового модульного контролю		20		
		20	10	Так
МСО5. Реферат (підготовка, презентація, захист)		20		
	4x5	20	15	Так

Форма підсумкового контролю – ДСК.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН2	Бібліотечні фонди
ЗН3	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Гуменюк Л.Й. Соціологія: Хрестоматія (від першоджерел до сучасності). У 2-х томах. Т.1. – Львів: ЛьвДУВС, 2019.
2	Н.О. Ляшенко Соціологія сім'ї : конспект лекцій для студентів спеціальності 054 «Соціологія» у 2-х частинах. Ч. І. Сім'я як соціальний інститут / Н.О. Ляшенко, Н.М. Семке. Харків : НТУ «ХПІ», 2018. 96 с.
3	Соціологія: навчальний посібник Я.Л. Горпинич, О. Ю. Клименко, Л. М. Москаленко, М. С. Труш, В. Ф. Ятченко Київ : ДУТ, 2019. 235 с

4	Соціологія культури [Текст] : навчальний посібник / О. М. Семашко, В. М. Піча, О. І. Погорілий та ін. Видання 2-ге, стереотипне. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 352 с.
5	Аблов А. Ф. А154 Загальна соціологія : конспект лекцій / А. Ф. Аблов. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. 130 с.
Допоміжна література	
1	Борисова О.В. Соціальна антропологія: навчал.посібник. Київ : КондорВидавництво, 2016. 224 с.
2	Іванова Т. В. Вивчення потреб трансгендерних людей в Україні. Матеріали соціологічного дослідження. TransGeneration. Київ, 2020. 60 с.
3	Курчаба Т. Соціологія : навч.-метод. посіб. / Тетяна Курчаба. Львів. : ПП Сорока Т. Б., 2015. 184 с.
4	Іванова Т.В. Психічні розлади в межах соціологічної парадигми. Габітус. Науковий журнал з соціології та психології, 1, 69-74.
5	Верховод Л. І. Соціологія культури та міжкультурна комунікація : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заочн. форми навч. спец. «Соціологія» / Л. І. Верховод ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2018. 263 с